

Sekcja Paleontologiczna Polskiego Towarzystwa Geologicznego

Barbara Studencka¹

Palaeontological Section of the Polish Geological Society. *Prz. Geol.*, 70: 334–340.

A b s t r a c t. The article presents a brief history of the Palaeontological Section of the Polish Geological Society, a member of the International Palaeontological Association since 1975. The activities of the Palaeontological Section have been focused on organization of scientific conferences. During almost five decades of its existence, the Section organised 24 conferences, two field seminars and two scientific sessions, covering very broad and diverse research subjects. The participants of these meetings were all those who are interested in palaeontology and geology, not only members of the Section. In 1993 the Section was co-organiser of the International Conference Global boundary events. Initiated by the Section, the Committee for Documentary Affairs of Geological-Palaeontological Collections was established in 1976. In 1984, the Committee published a preliminary report on zoological and palaeontological collections housed at 21 public institutions in Poland.

Keywords: Polish Geological Society, Palaeontological Section, history, conference calendar

Niemal pół wieku temu, we wrześniu 1974 r., z inicjatywy Zakładu Paleozoologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie (od roku 1990 Instytut Paleobiologii PAN im. Romana Kozłowskiego) została zorganizowana pierwsza konferencja polskich paleontologów, której tematem były *Współczesne problemy paleontologii*.

Spotkanie, którego gospodarzem był Instytut Geologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego, zgromadziło 70 paleontologów reprezentujących instytucje naukowe, dydaktyczne i przemysłowe z całego kraju. Przedstawione zostały na nim osiągnięcia polskiej paleontologii w trzydziestolecu powojennym (Biernat, 1975). Na konferencji wymieniono poglądy dotyczące stosowanych metod badawczych, jak również potwierdzono celowość, a właściwie konieczność takich ogólnokrajowych spotkań. Dlatego też na Walnym Zebraniu uczestników I Krajowej Konferencji Naukowej Paleontologów 3 września 1974 r., zgodnie z postulatem Tadeusza Guni, podjęto uchwałę o utworzeniu Sekcji Paleontologicznej w ramach Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Uczestnicy konferencji wytypowali członków przyszłego zarządu. Na zamkniętym posiedzeniu, w obecności Komitetu Organizacyjnego I Krajowej Konferencji Naukowej Paleontologów i wskazanych przez Walne Zebranie członków przyszłego Zarządu Sekcji, a także władz Uniwersytetu Wrocławskiego, na przewodniczącą sekcji powołano Gertrudę Biernat, na wiceprzewodniczącą Tadeusza Gunię, a na sekretarza Lidie Malinowską. Członkami zarządu zostali: Ewa Barczyk, Karol Wojkowski, Henryk Kubiak, Ewa Łuczowska, Elżbieta Morycowa i Halina Żakowa. Przygotowano projekt statutu sekcji, który zawierał następujące sformułowania:

1. Sekcja Paleontologiczna zrzesza członków Polskiego Towarzystwa Geologicznego, interesujących się zagadnieniami paleontologii, biostratygrafii i paleogeografii. Działalność sekcji odbywa się na zasadach określonych przez statut Polskiego Towarzystwa Geologicznego.

2. Sekcja Paleontologiczna ma za zadanie inicjowanie wymiany poglądów i doświadczeń dotyczących osiągnięć w zakresie wszystkich kierunków naukowo-badawczych

związanych z paleontologią, zainicjowanie zorganizowanej opieki nad dokumentalnymi kolekcjami paleontologicznymi oraz ściślejszej współpracy między paleontologami różnych ośrodków naukowych kraju.

3. Członkiem Sekcji Paleontologicznej może być każda osoba należąca do Polskiego Towarzystwa Geologicznego, która złoży pisemne zgłoszenie przystąpienia do sekcji.

4. Sekcja organizuje okresowe posiedzenia naukowe i ogólnokrajowe konferencje paleontologów raz na dwa lub trzy lata, połączone z wycieczkami.

5. Pracą sekcji kieruje zarząd złożony z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, sekretarza i członków zarządu, reprezentujących liczniejsze ośrodki naukowe kraju. Zarząd reprezentuje sekcję wobec władz towarzystwa i na zewnątrz towarzystwa.

6. Zarząd sekcji jest wybierany na Krajowej Konferencji Naukowej Paleontologów. Jednocześnie uchwalany jest program działalności sekcji. Wybory i uchwały zebrania sekcji zapadają większością głosów. Dla ważności uchwał potrzebna jest obecność połowy członków sekcji. W drugim terminie uchwały i wybory są prawomocne bez względu na ilość obecnych.

7. Członkowie sekcji zrzeszeni w oddziale lub kole Polskiego Towarzystwa Geologicznego mogą wybierać spośród siebie delegata, którego zadaniem będzie utrzymywanie łączności z zarządem i z członkami sekcji z innych oddziałów lub kół towarzystwa.

8. Siedzibą Zarządu Sekcji Paleontologicznej jest Warszawa.

9. Bezpośrednią opiekę nad działalnością sekcji sprawuje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geologicznego.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geologicznego, któremu przewodniczył Kazimierz Maślankiewicz, na posiedzeniu 27 stycznia 1975 r. zatwierdził utworzenie Sekcji Paleontologicznej. Zgodnie z regulaminem członkiem sekcji może być każda osoba należąca do PTGeol, która złoży pisemne zobowiązanie przystąpienia do sekcji. Wówczas do sekcji przystąpiło 91 osób. W lutym 1975 r.

¹ Polska Akademia Nauk Muzeum Ziemi, al. Na Skarpie 20/26, 00-488 Warszawa; bstudencka@mz.pan.pl

sekcja została przyjęta do Międzynarodowej Asocjacji Paleontologicznej (IPA). Liczba członków wzrosła do 145.

Zarząd sekcji powołany na zebraniu założycielskim działał do roku 1981. W okresie od 1974 do 1981 r. zostały zorganizowane trzy konferencje i dwa seminaria terenowe (tab. 1). Zgodnie ze statutem sekcji, konferencje zawsze składały się z sesji referatowej i sesji terenowych. Sesja posterowa została po raz pierwszy zorganizowana na XI konferencji we Wrocławiu w roku 1987.

Mając świadomość ogromnych strat, jakie polska paleontologia poniosła podczas II wojny światowej (zob. Małkowski, 1948), z inicjatywy Sekcji Paleontologicznej w roku 1976 powołano Komisję do Spraw Dokumentalnych Kolekcji Geologiczno-Paleontologicznych pod przewodnictwem Stanisława Czarnieckiego, skupiającą przedstawicieli muzealnictwa z różnych ośrodków naukowych kraju. Zespół ten miał za zadanie sprawować ogólną pieczę nad prowadzoną inwentaryzacją kolekcji, zbierać informacje o starych kolekcjach, stanie ich liczebności i w miarę możliwości pomagać w porządkowaniu tych zbiorów. W roku 1977 Zarząd Główny PTGeol wystąpił do przewodniczącego Komitetu Nauk Geologicznych PAN Mariana Książkiewicza o objęcie patronatem prac Komisji do spraw Dokumentalnych Kolekcji Geologiczno-Paleontologicznych. Decyzją Prezydium KNG PAN prace komisji zostały włączone do programu działalności KNG i niektóre z nich, związane z inwentaryzacją i porządkowaniem zbiorów w skali krajowej, zostały sfinansowane.

W Sosnowcu w roku 1978, podczas obrad III Krajowej Konferencji Paleontologów, której tematem były Badania regionu górnośląskiego oraz karbonu GZW i LZW w ostatnim trzydziestolecu, został przedstawiony raport o liczbie i stanie zbiorów geologiczno-paleontologicznych w Polsce, przygotowany dla Komitetu Nauk Geologicznych PAN (Biernat, 1979a, b). Lista zaginionych bądź zniszczonych kolekcji była długa. Wynikało z niej jednoznacznie, że najbardziej ucierpiały zbiory warszawskie. Jedną z pierwszych bomb zapalających, jakie we wrześniu 1939 r. spadły na Warszawę, zniszczyła doszczętnie przedwojenny Zakład Geologii i Paleontologii Uniwersytetu Warszawskiego, mieszczący się w gmachu chemii obok Pałacu Kazimierzowskiego (Różycki, 1968). Spłonęły zbiory naukowe, muzeum (w tym pierwsza kolekcja paleontologiczna z terenu Polski zgromadzona przez Georga Gottlieba Puscha w latach 1816–1826), biblioteka, rękopisy prac i wszystko, co w ciągu dziesięcioleci zdołano zgromadzić dla prowadzenia działalności dydaktycznej i naukowej. Zniszczone zostały również zbiory znajdujące się w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa nieopodal Zamku Królewskiego. Z pożogi wojennej ocalały zbiory paleontologiczne powstałe w latach 1932–1939 dzięki subwencjom Towarzystwa Muzeum Ziemi (zob. Passendorfer, 1938), którego pierwszym prezesem był Jan Lewiński. Obecnie są one przechowywane w Muzeum Ziemi PAN i Muzeum Geologicznym Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie. Z raportu jednoznacznie wynikało, że ogromnym mankamentem w przygotowaniu centralnego katalogu zbiorów paleontologicznych w Polsce jest ich duże rozproszenie. Zbiory zostały zgromadzone w ponad 30 placówkach naukowych. W roku 1984 pod redakcją Józefa Razowskiego opublikowano wstępny raport o zbiorach zoologicznych i paleontologicznych przechowywanych w 21 instytucjach państwowych w Polsce.

Józef Razowski był również wnioskodawcą do władz PAN o uznanie zbiorów przyrodniczych za zabytek kultury narodowej, co mogłoby ułatwić opiekę nad nimi, dając określone podstawy prawne.

Na walnym zebraniu Sekcji 19 czerwca 1981 r., podczas obrad V Krajowej Konferencji Paleontologów w Kielcach, której tematem była *Fauna i flora triasu obrzeżenia Gór Świętokrzyskich i Wyżyny Śląsko-Krakowskiej*, wybrano nowy zarząd sekcji, który działał do roku 1985. Przewodniczącym został Jerzy Małecki, wiceprzewodniczącym Leon Stuchlik, sekretarzem Józef Wieczorek, skarbnikiem Irena Heller. W skład zarządu sekcji weszli: Gertruda Biernat, Teresa Czyżewska, Stanisław Geroch, Maria Reymann, Halina Żakowa, Lidia Malinowska, Jerzy Migier i Donata Laszko. W tym okresie zorganizowano cztery konferencje (Pożaryska, 1984; Roniewicz, 1984; Peryt, 1986) i sesję naukową w Krakowie (tab. 1). W roku 1981 sekcja zrzeszała 177 członków.

Wyboru nowych władz dokonano na posiedzeniu Sekcji Paleontologicznej podczas IX konferencji w Zakrzówku na Roztoczu: Ewa Roniewicz (przewodnicząca), Józef Wieczorek (zastępca przewodniczącego), Danuta Peryt (sekretarz), Irena Heller (skarbnik) oraz członkowie: Teresa Czyżewska, Jerzy Fedorowski, Edward Głuchowski, Lidia Jakubowska, Jerzy Lefeld, Jerzy Małecki, Andrzej Pisera i Marta Romanek. Sekcja pod przewodnictwem zarządu wybranego w 1985 r. z przewodniczącą Ewą Roniewicz zorganizowała trzy konferencje (tab. 1), których tematykę w ogólnych zarysach określono na zebraniu członków sekcji w Zakrzówku (Peryt, 1987, 1989), i działała do grudnia 1988 r. Z inicjatywy zarządu sekcji zaktualizowano spis paleontologów polskich, którego nowa edycja została przygotowana do druku. Na zebraniu sekcji 24 września 1988 r. (w którym uczestniczyło tylko 14 członków), podczas XII Konferencji Paleontologów w Kielcach pod hasłem *Metoda we współczesnej paleontologii*, Ewa Roniewicz zaproponowała przeprowadzenie wyborów metodą korespondencyjną (by umożliwić wzięcie udziału w głosowaniu jak największej liczbie członków sekcji). Zgłoszono 12 kandydatów, spośród których trzy osoby zostały wysunięte do pełnienia funkcji przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Lista zawierała także nazwiska innych kandydatów, z których największą liczbą głosów wybierano czterech członków zarządu. Do kartki wyborczej została dołączona krótka informacja o miejscu pracy każdego z kandydatów, przedmiocie badań i osiągnięciach naukowych. Wybrano Komisję Wyborczą w składzie: Halina Żakowa, Marta Romanek i Zbigniew Szczepanik. W wyniku tych kopertowych wyborów, które odbyły się w dniach od 22 listopada do 5 grudnia 1988 r. (na 157 uprawnionych w wyborach wzięło udział 85 członków sekcji), wybrano nowy Zarząd Sekcji Paleontologicznej w składzie: Barbara Studencka (przewodnicząca), Anna Kozłowska-Dawidziuk (sekretarz), Krzysztofa Usnarska-Talerzak (skarbnik) i członkowie: Wiesław Bielán, Maria Chorowska, Jan Małec i Grzegorz Racki.

Zarząd, któremu przewodniczyłam przez dziesięć lat, zorganizował cztery konferencje (Kozłowska-Dawidziuk, 1990, 1993, 1998; Studencka, 1991, 1992) i seminarium naukowe (tab. 1). Ponadto pod auspicjami Narodowego Komitetu ds. Międzynarodowego Programu Korelacji Geologicznej (IGCP) i Sekcji Paleontologicznej PTG zorganizowano w Cedzynie k. Kielc (27–29 września 1993 r.) międzynarodową konferencję naukową *Global boundary events*

Tab. 1. Kalendarium spotkań Sekcji Paleontologicznej
Table 1. Calendar of scientific conferences of the Palaeontological Section

Nazwa, termin i miejsce konferencji <i>Subject, date and location of the conference</i>	Organizatorzy <i>Organizers</i>	Liczba uczestników i liczba prezentacji <i>Number of participants and the number of presentations</i>	Publikacje <i>Conference papers</i>
<i>Współczesne problemy paleontologii</i> – I Krajowa Konferencja Naukowa Paleontologów; Wrocław, 3–4.09.1974 r.	Zakład Geologii Stratygraficznej Uniwersytetu Wrocławskiego, Zakład Paleozoologii PAN i Instytut Geologiczny w Warszawie	70 osób, 5 referatów i 20 komunikatów	Gunia T. (red.) 1974 – Materiały do I Krajowej Konferencji Naukowej Paleontologów: Streszczenia referatów. Streszczenia komunikatów, 55 str., Wrocław
<i>Badania paleontologiczne regionu świętokrzyskiego w ostatnim trzyletniu</i> – II Naukowa Konferencja Paleontologów; Kielce, 14–16 września 1976 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Oddział Świętokrzyski Instytutu Geologicznego w Kielcach i Polska Akademia Nauk Wydział II Nauk Biologicznych	9 referatów i 16 komunikatów; wystawa filatelistyczna z okolicznościowym stemplem pocztowym	Żakowa H. (red.) 1976 – Materiały do II Naukowej Konferencji Paleontologów: Streszczenia referatów. Streszczenia komunikatów, 32 str., Kielce
<i>Paleontologia i stratygrafia dewonu okolic Dębника</i> – Seminarium terenowe; Dębnik, 13.06.1977 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol i Zakład Paleozoologii PAN		
<i>Rozwój sedymentacji i zespoły faunistyczne miocenckiego basenu Korytnicy</i> – Seminarium terenowe; Korytnica k. Jędrzejowa, 14.10.1977 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol i Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego		
<i>Badania regionu górnośląskiego oraz karbonu GZW i LZW w ostatnim trzyletniu</i> – III Naukowa Konferencja Paleontologów; Sosnowiec, 12–14.09.1978 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Oddział Górnośląski Instytutu Geologicznego w Sosnowcu i Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu	60 osób, 3 referaty i 22 komunikaty.	Jachowicz A. (red.) 1978 – III Krajowa Konferencja Paleontologów poświęcona badaniom regionu górnośląskiego oraz karbonu GZW i LZW w ostatnim trzyletniu, 54 str. Wyd. Uniwersytetu Śląskiego; Katowice
<i>Badania paleontologiczne Karpat Przemyskich</i> – IV Krajowa Konferencja Paleontologów; Przemyśl, 25–27.06.1979 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Oddział Karpacki Instytutu Geologicznego w Krakowie, Instytut Geologii i Surowców Mineralnych AGH w Krakowie i Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu	70 osób, 3 referaty i 13 komunikatów	Kotlarczyk J. (red.) 1979 – Materiały IV Krajowej Konferencji Paleontologów: Referaty ogólne. Referaty szczegółowe i komunikaty. Opis tras wycieczkowych, 82 str. Wyd. AGH, Kraków.
<i>Fauna i flora triasu obrzeżenia Gór Świętokrzyskich i Wyżyny Śląsko-Krakowskiej</i> – V Krajowa Konferencja Paleontologów; Kielce, 19–21.06.1981 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Instytut Geologiczny, Komitet Zoologii PAN i Komisja Paleontologii przy Komitecie Nauk Geologicznych PAN	40 osób, 15 referatów i komunikatów	Senkowiczowa H. (red.) 1981 – Materiały V Krajowej Konferencji Paleontologów: Komunikaty. Opis tras wycieczkowych, 148 str. Kielce - Sosnowiec
<i>Paleontologia triasu wschodniej części Wyżyny Śląsko-Krakowskiej</i> – VI Konferencja Paleontologów (symposium terenowe); Sadowa Góra - Strzemieszyce - Stary Olkusz - Jarosław - Poręba, 19–20.06.1982 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol i Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego	20 osób, 5 referatów	
<i>Współczesne problemy paleobiogeografii</i> – Sesja naukowa; Kraków, 7 lutego 1983 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol	5 referatów	
<i>Paleontologia i stratygrafia jury i kredy okolic Ilży</i> – VII Krajowa Konferencja Paleontologów; Ilża, 7–9.10.1983 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Instytut Geologiczny w Warszawie i Komisja Paleontologii przy Komitecie Nauk Geologicznych PAN	40 osób, 15 referatów i komunikatów	Materiały VII Krajowej Konferencji Paleontologów: Referaty. Komunikaty. Trasy wycieczek, 88 str., Ilża
<i>Paleontologia mezozoiku Tatr</i> – VIII Konferencja Paleontologów; Zakopane, 8–10.06.1984 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komisja Paleontologii przy Komitecie Nauk Geologicznych PAN i Tatrzański Park Narodowy im. Tytusa Chałubińskiego (Honorowy Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Edward Passendorfer)	60 osób, 5 referatów	Paleontologia mezozoiku Tatr. Materiały VIII Konferencji Paleontologów, Zakopane, 8–10 czerwca, 59 str. Wyd. AGH; Kraków
<i>Rola organizmów w tworzeniu bioherm podczas fanerozoiku</i> – IX Konferencja Paleontologów; Zakrzówek, 17–20.06.1985 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Komisja Paleontologii przy Komitecie Nauk Geologicznych PAN, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie	60 osób, 11 referatów	Pisera A., Wieczorek J. (red.) 1985 – Rola organizmów w tworzeniu bioherm podczas fanerozoiku. Materiały IX Konferencji Paleontologów. Zakrzówek, 17–20 października 1985, 39 str. Wyd. AGH; Kraków

Tab. 1. Kalendarium spotkań Sekcji Paleontologicznej (cd.)

Table 1. Calendar of scientific conferences of the Palaeontological Section (cont.)

Nazwa, termin i miejsce konferencji <i>Subject, date and location of the conference</i>	Organizatorzy <i>Organizers</i>	Liczba uczestników i liczba prezentacji <i>Number of participants and the number of presentations</i>	Publikacje <i>Conference papers</i>
<i>Badania paleontologiczne w Karpatach Zachodnich</i> – X Konferencja Paleontologów poświęcona pamięci prof. Mariana Książkiewicza; Cieszyn 6–9.10.1986 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu, Komisja Paleontologii przy Komitecie Nauk Geologicznych PAN i Muzeum w Cieszynie	70 osób, 12 referatów	Wystawa czasowa, przygotowana pod kierunkiem S. Czarnieckiego i J. Wieczorka, ukazująca dorobek profesora Mariana Książkiewicza na tle historii badań Karpat Zachodnich
<i>Zagadnienia lądowego neogenu Polski Południowo-Zachodniej</i> – XI Konferencja Paleontologów; Wrocław, 23–25.09.1987 r.	Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego, Sekcja Paleobotaniczna Polskiego Towarzystwa Botanicznego i Sekcja Paleontologiczna PTGeol	60 osób (w tym tylko 10 paleontologów), 11 referatów i 4 prezentacje posterowe	XI Konferencja paleontologiczna. Przewodnik wycieczek, i–iv + 33 str. Wrocław
<i>Metoda we współczesnej paleontologii</i> – XII Konferencja Paleontologów; Kielce, 24–25.09.1988 r.	Sekcja Paleontologiczna i Oddział Świętokrzyski PTGeol, Komitet Nauk Geologicznych PAN, Oddział Świętokrzyski PIG w Kielcach i Zakład Paleobiologii PAN	40 osób, 7 referatów	
<i>Epikontynentalna kreda górna Polski</i> – XIII Konferencja Paleontologów; Kazimierz nad Wisłą, 5–7.10.1989 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Zakład Paleobiologii PAN, Muzeum Ziemi PAN i Komitet Nauk Geologicznych PAN	35 osób, 11 referatów	Streszczenia komunikatów i przewodnik do wycieczek, 16 str. Kazimierz nad Wisłą
<i>Paleontologia a batymetria</i> – XIV Konferencja Paleontologów w Karpatach Rzeszowskich poświęcona pamięci Bolesława Kropaczka; Kamionka k. Rzeszowa, 7–9.10.1991 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Instytut Geologii i Surowców Mineralnych AGH i Muzeum Ziemi PAN	30 osób, 9 referatów	Streszczenia 13 referatów i opisy wycieczek terenowych [W:] KOTLARCZYK J. (red.) 1991–Materiały IX Konferencji Paleontologów w Karpatach Rzeszowskich, 74 str. Instytut Geologii i Surowców Mineralnych AGH Wydawnictwa własne 24. Kraków
<i>Paleontologiczny zapis zdarzeń późnego dewonu i karbonu</i> – XV Konferencja Paleontologów; Bocheniec k. Chęciny, 1–3.10.1992 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Muzeum Ziemi PAN i Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego	37 osób, 17 referatów	Przewodnik wycieczkowy, 13 str. Bocheniec 1992. Studencka B., Skompski S. (red.) 1992 – Paleontologiczny zapis zdarzeń późnego dewonu i karbonu. XV Konferencja Paleontologów. Główne tezy referatów i komunikatów. Prz. Geol., 40 (10): 603–612
<i>Global boundary events</i> – Międzynarodowa Konferencja Naukowa <i>Globalne zdarzenia graniczne</i> ; Cedzyna k. Kielc, 27–29.09.1993 r.	Organizatorzy: Narodowy Komitet ds. Międzynarodowego Programu Korelacji Geologicznej (IGCP), Sekcja Paleontologiczna PTGeol. Komitet Organizacyjny: Barbara Studencka i Marek Narkiewicz (współprzewodniący), Helmut H.J. Geldsetzer (kier. projektu IGCP 293), Douglas H. Erwin (kier. projektu IGCP 335), Jndřich Hladil, Jiří Kalvoda, Zbigniew Kowalczewski, Danuta Peryt i Ireneusz Walaszczyk. Konferencja była sponsorowana przez UNESCO-IGCP (sfinansowanie udziału części uczestników), Fundację im. Stefana Batorego (częściowe pokrycie kosztów udziału uczestników z krajów b. ZSRR) i Polska Akademię Nauk (opłacenie kosztów organizacyjnych)	73 osoby (z 17 krajów), 42 referaty i 12 prezentacji posterowych	<i>Global boundary events</i> – An Interdisciplinary Conference, Kielce, September 27–29, 1993. Abstracts, 62 ss. Polish Geological Institute. Warsaw. <i>Global boundary events</i> – An Interdisciplinary Conference, Kielce, September 27–29, 1993 Narkiewicz M. (red.), Excursion Guidebook, 50 str. Polish Geological Institute. Warsaw
<i>Możliwości zastosowania izotopów stałych w paleontologii</i> – Seminarium; Warszawa, 22.04.1996 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol	35 osób, 3 referaty	
<i>Zapis globalnych zdarzeń biologicznych w fanerozoiku Polski</i> – XVI Konferencja Paleontologów; Wiktorowo k. Inowrocławia, 2–4.09.1998 r.	Sekcja Paleontologiczna PTGeol, Instytut Paleobiologii PAN i Katedra Paleontologii i Stratygrafii Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu	32 osoby, 17 referatów	XVI Konferencja Paleontologów: Wykłady wstępne. Referaty i komunikaty, 27 str. Wiktorowo 1998. Teksty wystąpień [W:] Peryt D., Racki G. (red.) 1999 – Zapis globalnych zdarzeń biologicznych w fanerozoiku (XVI Konferencja Paleontologów Polski). Prz. Geol., 47 (4): 329–400

Tab. 1. Kalendarium spotkań Sekcji Paleontologicznej (cd)

Table 1. Calendar of scientific conferences of the Palaeontological Section (cont.)

Nazwa, termin i miejsce konferencji <i>Subject, date and location of the conference</i>	Organizatorzy <i>Organizers</i>	Liczba uczestników i liczba prezentacji <i>Number of participants and the number of presentations</i>	Publikacje <i>Conference papers</i>
<i>Historia basenów sedymencyjnych a zapis paleontologiczny – XVII Konferencja Paleontologów; Kraków, 21–23.09.2000 r.</i>	Sekcja Paleontologiczna PTGeol i Katedra Stratygrafii i Geologii Regionalnej Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska AGH w Krakowie	18 referatów, 8 komunikatów i 19 posterów	XVII Konferencja Paleontologów: Referaty, komunikaty i postery, 77 str., Kraków
<i>Morfogeneza i implikacje środowiskowe oraz paleontologiczne podstawy rekonstrukcji geograficznych – XVIII Konferencja Naukowa Paleontologów; Poznań, 26–28.09.2002 r.</i>	Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Geologii UAM i Sekcja Paleontologiczna PTGeol	45 osób, 22 referaty (w tym 2 plenarne), 2 komunikaty i 13 posterów	XIII Konferencja naukowa paleontologów, PTG: Streszczenia referatów wstępnych. Streszczenia referatów i komunikatów. Streszczenia do posterów. Wycieczka, 68 str., Poznań. Chwieduk A. (red.) 2003 – Abstrakty wybranych referatów. Prz. Geol., 51 (3): 243–262
<i>Zapis paleontologiczny jako wskaźnik paleośrodowisk – XIX Konferencja Naukowa Paleobiologów i Biostratygrafów PTG poświęcona 300-leciu Uniwersytetu Wrocławskiego; Wrocław, 16–19.09.2004 r.</i>	Instytut Nauk Geologicznych i Instytut Zoologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego, Sekcja Paleontologiczna PTGeol	65 osób, 37 referatów i 19 posterów	Muszer J. (red.) 2004 – XIX Konferencja naukowa paleobiologów i biostratygrafów PTG: Streszczenia referatów wstępnych. Streszczenia referatów i komunikatów. Streszczenia posterów. Wycieczki terenowe, 119 str. Wyd. ING UWr; Wrocław
<i>Granice paleontologii – XX Konferencja Naukowa Paleobiologów i Biostratygrafów PTG; Św. Katarzyna pod Łysicą, 10–13.09.2007 r.</i>	Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego, Państwowy Instytut Geologiczny, Instytut Paleobiologii PAN i Muzeum Ziemi PAN	71 osób, 34 referaty (w tym 4 referaty plenarne) i 32 postery	Żylińska A. (red.) 2007 – Granice Paleontologii, XX Konferencja Paleobiologów i Biostratygrafów PTG, Św. Katarzyna pod Łysicą, 10–13 września 2007. Materiały konferencyjne, 167 str. Wydział Geologii UW; Warszawa
<i>Biocenozy w czasie i przestrzeni – XXI Konferencja Naukowa Sekcji Paleontologicznej Polskiego Towarzystwa Geologicznego; Żarki-Letnisko k. Częstochowy, 13-16.09.2010 r.</i>	Zakład Stratygrafii i Paleontologii Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu oraz Katedra Biosystematyki Wydziału Przyrodniczo-Technicznego Uniwersytetu Opolskiego	56, 37 referatów (w tym 3 referaty plenarne) i 19 posterów	Zatoń M., Krawczyński W., Salomon M., Bodzioch A. (red.) 2010 – XXI Konferencja Naukowa Sekcji Paleontologicznej Polskiego Towarzystwa Geologicznego Kopalne biocenozy w czasie i przestrzeni, Żarki-Letnisko, 13–16.09.2010, Materiały konferencyjne, 124 str. Wydział Nauk o Ziemi; Sosnowiec
<i>Aktualizm i antyaktualizm w paleontologii – XXII Konferencja Naukowa Sekcji Paleontologicznej Polskiego Towarzystwa Geologicznego; Tyniec, 27–30.09.2013 r.</i>	Polskie Towarzystwo Geologiczne, Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego	43 osoby, 30 referatów i 14 posterów	Kędziński M., Kołodziej B. (red.) 2013 – Aktualizm i antyaktualizm w paleontologii; PALEO2013 TYNIEC, 100 str. Polskie Towarzystwo Geologiczne; Kraków
PALEO2016 – XXIII Konferencja Naukowa Sekcji Paleontologicznej Polskiego Towarzystwa Geologicznego; Poznań, 21–23.09.2016 r.	Zakład Paleontologii i Stratygrafii Instytut Geologii Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Geologiczne	53 osoby	Pawłowski K., Pawłowska D. (red.) 2016 – XXIII Konferencja Naukowa Sekcji Paleontologicznej Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Abstrakty, 129 str. Polskie Towarzystwo Geologiczne
<i>Od prekambru do holocenu – zmiany bioróżnorodności zapisane w skałach – XXIV Konferencja Naukowa Sekcji Paleontologicznej Polskiego Towarzystwa Geologicznego; Wrocław, Długopole Górne, 11–14.09.2019 r.</i>	Zakład Geologii Stratygraficznej Instytutu Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego, Zakład Paleozoologii Instytutu Biologii Środowiskowej Uniwersytetu Wrocławskiego	43 osoby, 30 referatów (w tym 3 referaty plenarne) i 14 posterów	Muszer J., Chrzastek A., Niedzwiedzki R. (red.) 2019 – Od prekambru do holocenu – zmiany bioróżnorodności zapisane w skałach, 127 str. Polskie Towarzystwo Geologiczne, Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego; Wrocław

(Kauffman, Erwin, 1994). Ponadto pod auspicjami Narodowego Komitetu ds. Międzynarodowego Programu Korelacji Geologicznej (IGCP) i Sekcji Paleontologicznej PTGeol w Cedzynie k. Kielc (27–29 września 1993 r.) została zorganizowana międzynarodowa konferencja naukowa *Global boundary events* (Kauffman, Erwin, 1994). Konferencja była końcowym spotkaniem uczestników 5-letniego projektu IGCP 293 *Geochemiczne wyznaczniki zdarzeń globalnych w fanerozoiku* i inicjującym spotkaniem projektu IGCP 335 *Powrót do równowagi biologicznej po wielkich wymieraniach*. Tematyka konferencji obejmowała różne

aspekty zdarzeń globalnych, w tym o charakterze katastrof globalnych, takich jak raptowne zmiany klimatyczne, podwyższenie się i obniżanie poziomu oceanu światowego, upadki meteorytów czy też zmiany zasolenia mórz. Zjawiska takie zostawiają ślady składowe chemicznym i mineralnym skał osadowych, a także są odzwierciedlane w przeobrażeniach świata organicznego. Ponadto przedstawiono różne scenariusze dotyczące przywracania równowagi biologicznej po epizodach wymierań. Zorganizowano także trzy wycieczki. Wycieczka przedkonferencyjna w Góry Świętokrzyskie (26 września 1993 r.) była poświęcona prezen-

tacji profili geologicznych obrazujących granice między franem a famenem oraz między dewonem a karbonem. Wycieczka pokonferencyjna w dolinę Wisły (30 września) była okazją do zapoznania się z reprezentacyjnymi profilami granicy cenomanu z turonem i kredy z paleogenem. Natomiast celem pokonferencyjnej wycieczki do Czech (2–4 października) było zapoznanie się z szeregiem odsłonięć granic geologicznych w obrębie dewonu oraz między dewonem a karbonem na Morawach oraz klasycznego stratotypu granicy syluru z dewonem w Klonk k. Pragi.

Na zebraniu członków Sekcji Paleontologicznej 3 września 1998 r., podczas XVI konferencji w Wiktorowie, wybrano nowy czteroosobowy zarząd sekcji, w którego skład weszli: Błażej Berkowski, Anna Kozłowska-Dawidziuk, Tomasz Wrzołek i Barbara Zapałowicz-Bilan, reprezentujący cztery ośrodki naukowe, tj. Poznań, Warszawę, Sosnowiec i Kraków. Ustalono, iż to właśnie te ośrodki będą gospodarzami kolejnych spotkań Sekcji Paleontologicznej. W roku 2000 organizatorem XVII Konferencji Paleontologów był Kraków, w roku 2002 – Poznań. Podczas zebrania członków sekcji 26 września 2002 r. w Poznaniu Jerzy Fedorowski zaproponował zmianę dotychczasowej nazwy na: Sekcja Paleobiologów i Biostratygrafów PTG. Ustalono, że przyjęta większością głosów (zmianę poparło 15 osób; za utrzymaniem dotychczasowej nazwy było 5 osób) nowa nazwa zostanie przedstawiona do akceptacji Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Mimo braku formalnej zgody ZG PTGeol, kolejna XIX Konferencja Paleontologów, zorganizowana przez ośrodek wrocławski została nazwana XIX Konferencją Naukową Paleobiologów i Biostratygrafów.

Na zebraniu członków sekcji 16 września 2004 r. we Wrocławiu ustalono, iż skład zarządu sekcji będzie odąd wybierany spośród członków komitetu organizacyjnego konferencji, a jego kadencja będzie ograniczona do następnego spotkania. Przewodniczącą sekcji została Teresa Wiszniewska, sekretarzem Jolanta Muszer, a skarbnikiem Krzysztofa Usnarska-Talerzak.

Dwudzieste, jubileuszowe spotkanie sekcji zostało zorganizowane przez warszawskie środowisko paleontologów w 2007 r. pod hasłem *Granice paleontologii*, z Wydziałem Geologii Uniwersytetu Warszawskiego jako głównym organizatorem. Po raz pierwszy od przeszło trzydziestu lat istnienia Sekcji Paleontologicznej, w komitecie organizacyjnym zabrakło przedstawicieli zarządu sekcji. Przewodniczącym jubileuszowej konferencji był Stanisław Skompski, sekretarzem Anna Żylińska (obydwoje z Wydziału Geologii UW), w skład komitetu naukowego weszły Hanna Matyja i Ewa Olempska-Roniewicz zaś członkami komitetu organizacyjnego zostali: Michał Ginter, Jacek Gutowski, Barbara Studencka i Ireneusz Walaszczyk.

Na zebraniu członków sekcji 10 września w Świętej Katarzynie pod Łysicą w Górach Świętokrzyskich (w którym uczestniczyło 36 osób) uczczono pamięć poprzedniej przewodniczącej sekcji Teresy Wiszniewskiej, zmarłej w roku 2006. Podjęto uchwałę o wystosowaniu na ręce pierwszej przewodniczącej Sekcji Paleontologicznej Gertrudy Biernat listu okolicznościowego, pod którym podpisali się wszyscy uczestnicy konferencji. Ponieważ zmiana nazwy sekcji zaproponowana w roku 2002 przez Jerzego Fedorowskiego na: Sekcja Paleontologów i Biostratygrafów PTG nigdy w sposób oficjalny nie została zgłoszona do władz PTGeol, dyskutowano nad celowością tej zmiany. Przeprowadzono głosowanie jawne, podczas którego jednomyślnie uchwalono utrzymanie tradycyjnej nazwy

Sekcja Paleontologiczna PTGeol oraz przeprowadzono wybory nowego zarządu sekcji. Głosowano jawnie. Jednomyślnie postanowiono, że przewodniczącą będzie Barbara Studencka, zaś sekretarzem – Anna Żylińska, a także zobowiązano nowe władze sekcji do sporządzenia internetowej listy osób uprawiających różne aspekty paleontologii oraz zagadnień podejmowanych przez nie w pracy naukowej. Niestety opublikowany apel (Żylińska, Studencka, 2008) nie przyniósł oczekiwanych rezultatów. Nie udało się zwerifikować liczby członków sekcji (w roku 1989 wynosiła 157).

Kolejna, XXI konferencja poświęcona biocenozom w czasie i przestrzeni została zorganizowana w 2010 r. przez paleontologów z Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Opolskiego. Komitetowi organizacyjnemu przewodniczył Edward Głuchowski. Otwarcie konferencji miało miejsce na Wydziale Nauk o Ziemi w Sosnowcu, następnie obrady były kontynuowane w miejscowości Żarki-Letnisko. Tam też na zebraniu sekcji 13 września 2010 r. wybrano nowy jej zarząd: przewodniczącym został Wojciech Krawczyński, sekretarzem – Michał Zatoń. Ustalono także, że organizatorem XXII Konferencji Paleontologów będzie Kraków (Krawczyński, Zatoń, 2011).

Na zebraniu sekcji 27 września 2013 r. podczas obrad XXII Konferencji Paleontologów w Tyńcu, której tematem był *Aktualizm i antyaktualizm w paleontologii*, wybrano nowy zarząd sekcji. Przewodniczącym został Mariusz Kędzierski, sekretarzem – Michał Stachacz. Nowy zarząd zobowiązał się do utworzenia strony internetowej Sekcji Paleontologicznej PTGeol, której celem będzie zamieszczanie informacji dotyczących działalności naukowej członków i sympatyków sekcji, a w szczególności informacji o ich publikacjach paleontologicznych. Strona internetowa <https://paleoptg.wordpress.com/> została uruchomiona w październiku 2013 r., a jej administratorem został ówczesny przewodniczący sekcji, Mariusz Kędzierski. Wpisy były prowadzone do stycznia 2015. Niestety zainteresowanie członków sekcji stroną było niewielkie, z czasem znikome. W tej chwili strona jest martwa, ale wciąż dostępna. Zamierzano także stworzyć listę polskich badaczy prowadzących badania paleontologiczne, zamieszczony został formularz zgłoszeniowy do bazy polskich paleontologów.

Organizatorem ostatniej, XXIV Konferencji Paleontologów pod hasłem *Od prekambriu do holocenu – zmiany bioróżnorodności zapisane w skałach*, był ośrodek wrocławski. Uroczyste rozpoczęcie konferencji i sesja plenarna miały miejsce w Oratorium Marianum w Gmachu Głównym Uniwersytetu Wrocławskiego (ryc. 1). Na zebraniu sekcji 12 września 2019 r. we Wrocławiu dyskutowano zarówno na temat aktualnie prowadzonych badań i planów badawczych w zakresie paleontologii i biostratygrafii, jak i o możliwościach pozyskania funduszy na te badania. Na zakończenie ustalono, że następna konferencja Sekcji Paleontologicznej odbędzie się za trzy lata i będzie organizowana przez ośrodek warszawski. Do tego czasu rolę przewodniczącego sekcji będzie pełnić Krzysztof Stefaniak, a rolę sekretarza – Alina Chrzastek. Stało się już tradycją przekazanie przewodniczenia nad działaniami sekcji organizatorom konferencji.

Termin jubileuszowej, XXV konferencji nie został jeszcze ustalony. To spotkanie może stanowić dobrą sposobność do przedyskutowania ponownego powołania zespołu ds. kolekcji paleontologicznych. Zgadza się z opinią profesor Biernat (1979b) że *zasługują na tego rodzaju*

Ryc. 1. Uczestnicy ostatniej, XXIV Konferencji Paleontologów w sali Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego po sesji plenarnej, 12 września 2019 r. Fot. udostępniona przez A. Chrząstek

Fig. 1. Participants of the last, 24th Conference of Palaeontologists at the Oratorium Marianum of the University of Wrocław after the plenary session, on September 12, 2019. Photo courtesy of A. Chrząstek

troskę z uwagi na ich wielką wartość naukową. Nie należy zapominać również o wielkich kosztach i ogromnym wysiłku, jaki włożyli geolodzy i paleontolodzy żeby zbiory te dokumentujące historię Ziemi i życie na niej powstały. Priorytetowym zadaniem jest przygotowanie katalogu holotypów i paratypów przechowywanych w wielu ośrodkach naukowych. Zapominamy, że należą one do ruchomych dóbr kultury zaliczanych do kategorii I, podlegających zabezpieczeniu przez rozśrodkowanie.

Ufam, że uda się to zrealizować, ale mam też świadomość, że będzie to możliwe jedynie przy istotnym współdziałaniu Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Geologicznego.

LITERATURA

BIERNAT G. 1975 – Pierwsza Krajowa Konferencja Paleontologów. Kosmos, Ser. A, 24 (2): 197–198.
BIERNAT G. 1979a – Konferencja paleontologów polskich w Sosnowcu, wrzesień 1978 rok. Kosmos, Ser. A, 28 (2): 232–234.
BIERNAT G. 1979b – Kolekcje paleontologiczne w Polsce. Kosmos, Ser. A, 28 (4): 475–479.
KAUFFMAN E.G., ERWIN D.H. 1994 – IGCP 335: Biotic recoveries from mass extinction: initial meetings Kielce, Poland, 27–29 September 1993 and Plymouth, UK, 4–11 September 1994. Episodes, 17: 67–73.
KOZŁOWSKA-DAWIDZIUK A. 1990 – XIII Konferencja Paleontologów. Prz. Geol., 38 (4): 220 + 3 s. okł.
KOZŁOWSKA-DAWIDZIUK A. 1993 – XV Konferencja Paleontologów, 1–3 października 1992 r. Prz. Geol., 41 (3): 206–207.

KOZŁOWSKA-DAWIDZIUK A. 1998 – XVI Konferencja Paleontologów – Wiktrowo, 02–04.09.1998. Prz. Geol., 46 (12): 1203–1204.
KRAWCZYŃSKI W., ZATOŃ M. 2011 – XXI Konferencja Naukowa Sekcji Paleontologicznej Polskiego Towarzystwa Geologicznego Żarki-Letnisko, 13–16.09.2010. Prz. Geol., 59 (2): 123–124.
MAŁKOWSKI S. 1948 – O warszawskich zbiorach z zakresu nauk o Ziemi. W: Ziemia i jej dzieje. Przewodnik po 1-ej wystawie Muzeum Ziemi, s. 3–8. Wydawnictwo Muzeum Ziemi; Warszawa.
PASSENDORFER E. 1938 – Rzut oka na dotychczasową działalność Towarzystwa Muzeum Ziemi. Zbiory. Wiadomości Towarzystwa Muzeum Ziemi, 1 (2/3): 72–75.
PERYT D. 1986 – IX Konferencja Paleontologów. Prz. Geol., 34 (4): 231–232.
PERYT D. 1987 – X Konferencja Paleontologów. Prz. Geol., 35 (4): 226–228.
PERYT D. 1989 – XII Konferencja Paleontologów. Prz. Geol., 37 (3): 164–165.
POŻARYSKA K. 1984 – VII Krajowa Konferencja Paleontologów w Iłży. Prz. Geol., 32 (1): 63–64 + 3–4 s. okł.
RAZOWSKI J. (red.) 1984 – Zbiory zoologiczne w polskich instytucjach państwowych. Prz. Zoolog., 8 (3): 291–418.
RONIEWICZ E. 1984 – VIII Konferencja paleontologów, Zakopane 1984 r. Prz. Geol., 32 (12): 669–670 + 3 s. okł.
RÓŻYCKI S.Z. 1968 – Pięćdziesiąt lat nauk geologicznych na Polskim Uniwersytecie Warszawskim. [W:] Urbanek A., Łozińska-Stępień H., KARCZEWSKA J. (red.), Księga pamiątkowa 50-lecia geologii na Uniwersytecie Warszawskim. Wydaw. UW: 12–29.
STUDENCKA B. 1991 – Fossils and bathymetry of the Carpathian orogenic front. Acta Palaeontol. Pol., 36: 350–351.
STUDENCKA B. 1992 – XIV Konferencja Paleontologów. Prz. Geol., 40 (8): 514–515.
ŻYLIŃSKA A., STUDENCKA B. 2008 – XX Konferencja Naukowa Paleobiologów i Biostratygrafów PTG – Święta Katarzyna pod Łysicą, 10–13.09.2008. Prz. Geol., 56 (5): 351–352.